Дзвоник

№ 152

Журнал для українських дітей Румунії

Місячник Союзу Українців Румунії. 12 рік видання, грудень, 2019 рік

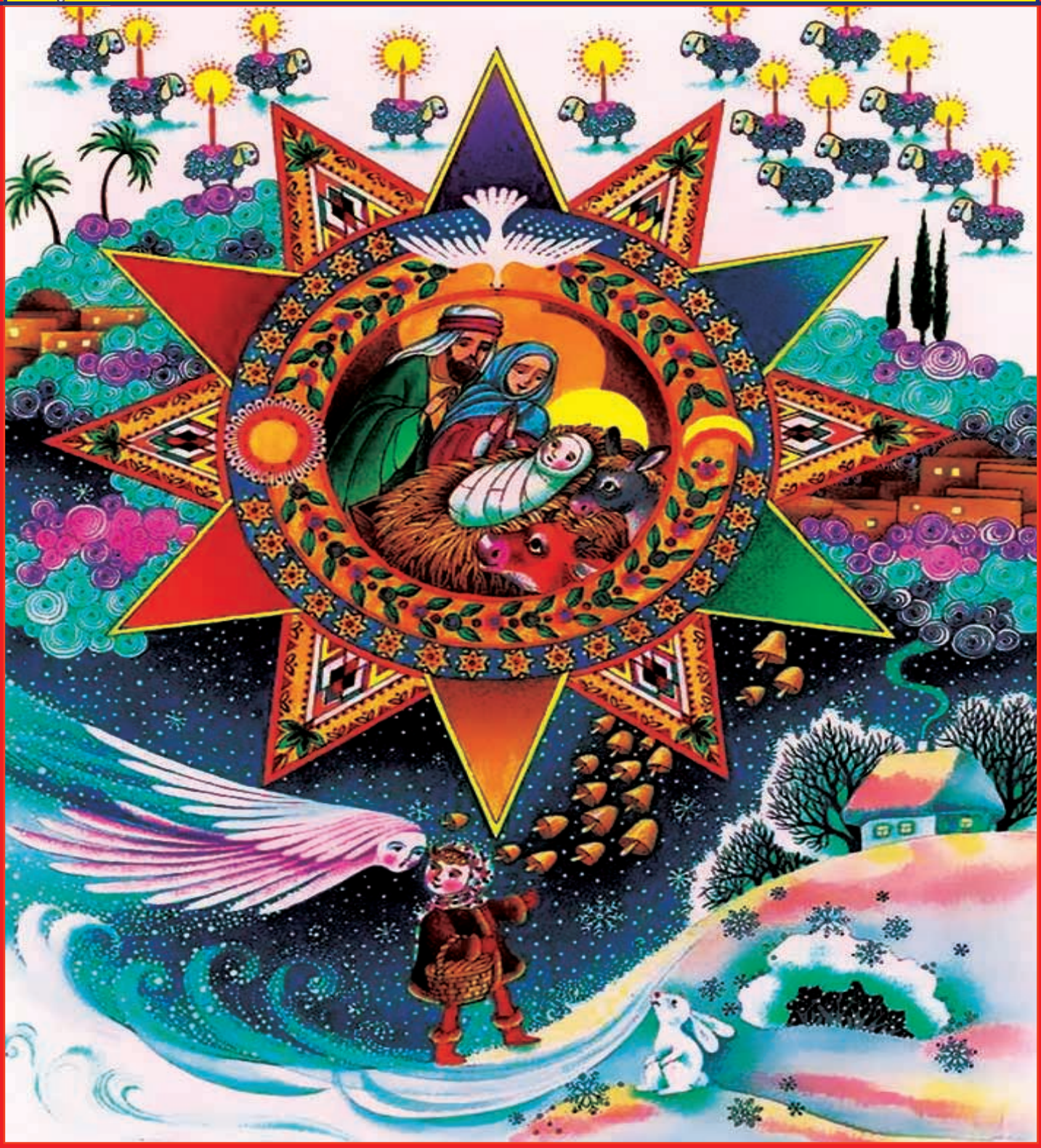

Дзвоник (Clopotel)
№ 152, 2019 р.

Журнал для українських дітей Румунії.
Заснований у 2007 році.

ISSN 2501-2630
ISSN–L 2501–2630

Над Дзвоником працювали:
Головний редактор: Микола Корсюк
Редактор: Людмила Дорош
Редколегія: Іван Ковач, Михайло Михайлюк, Михайло Трайста, Марія Чубіка.

Адреса редакції:
м. Бухарест, вул. Раду Попеску, 15, с.1
тел.: 021-222-07-29; 021-222-07-37;
телефони/факси: 021-222-07-37

Друкарня:
«S.C. SMART ORGANIZATION S.R.L»

Adresa redacției:
str. Radu Popescu 15, sect. 1
București, România.
Наша електронна адреса:
redactia.clopotel@gmail.com

Дзвоник пропонує:
* казки й оповідання
* вірші
* загадки
* дитячу енциклопедію
* сторінку народознавства
* пісеньки
* сторінки-розмальовки
* рухливі й дидактичні ігри
* вироби своїми руками

Дзвоник завжди радо прислухається до ваших пропозицій і друкуватиме надіслані вами спроби!

Увага! За достовірність надрукованих матеріалів відповідають їх автори!

Леся АНТОНОВА

З берега до берега

З берега до берега
Через річку кладочка.
По сніжку різдвяному
Йде до нас колядочка.

Крутить, крутить віхола,
Вгору сніг здіймається.
Де звучить колядочка,
Радість оселяється!

Гамір, сміх, веселощі
В кожній хаті бажані.
Із Різдвом колядками
Всіх вітають ряжені!

З берега до берега
Через річку кладочка.
З серденька до серденька
Линь, моя колядочко.

Ой заграю на дуду

Ой заграю на дуду
Й заспіваю коляду!

Для хазяїна й хазяйки,
Щоб не мали в хаті сварки,

А достаток мали й лад,
Доля квітла, наче сад,

Щоб задумане збулося,
Як ріка життя лилося,

Нива густо колосилась
Й щастя в хаті оселилось!

Я заграв вам на дуду,
Проспівав вам коляду,

А тепер стою, зітхаю –
На гостинчика чекаю!

ОЙ, НАД ВИФЛЕЄМОМ

Ой, над Вифлеємом, над щасливим краєм,
Там небесна Зірка сяє, срібним світлом грає! (2)

Срібним світлом грає та на стайню вбогу,
Що притулком стала нині Предвічному Богу! (2)

Там Ісус – Син Божий – в темну ніч родився,
Величавим світлом Зірки в яслах звеселився. (2)

В яслах звеселився і став промовляти:
– Іди, Зірко, по всім світу ясно запалати! (2)

А де Зірка гляне, там добро настане,
Буде щастя, буде доля, ні раба, ні пана! (2)

Ні раба, ні пана, ні важкого лиха,
Радість люба між братами, мир і згода тиха. (2)

А ти, ясна Зоре, не зайди за море,
Злинь на наші рідні ниви, на степи, на гори! (2)

На степи, на гори, під селянські стріхи,
Сій на нас проміння щастя, долі і потіхи! (2)

ВСЕЛЕННАЯ, ВЕСЕЛИСЯ!

Вселенная, веселися!
Бог від Діви народився:
У вертепі між бидляти,
Там поклін Христові дати
Три царі, три царі приходять.

Ладан, миро, злото в дари
Принесли Йому три Царі.
Народженому Цареві,
Всього світу Господеві,
Віддали, віддали в покорі.

І пастирі прибігають,
На сопілках грають-грають.
Бо пізнали, що Рожденний –
Бог з Марії воплоченний,
Чистої, чистої дівиці.

Ти, Йосифе, не смутися,
Це Спаситель народився!
Радість Він Тобі приносить,
Нам спасення всім голосить
Віднині, віднині довіку.

Ангели припадають,
«Слава в вишніх» там співають,
Народженому Дитяті
Поспішають честь віддати –
Богові, Богові у яслах.

Пастирям уподобімся,
Рожденому поклонімся,
Щоб дозволив мирно жити,
Смуток в радість замінити
Віруючим, віруючим у Нього!

ПО ВСЬОМУ СВІТУ СТАЛА НОВИНА

По всьому світу стала новина:
Діва Марія зродила Сина,
Сіном притрусила,
В яслах положила
Господнього Сина.

Діва Марія Бога просила:
«В що ж би я Сина свого повила?
Ти, небесний Царю,
Пришли свої дари
Цьому господарю».

Прийшли три царі зі східної землі,
Принесли дари Діві Марії:
Покірно складають
І поклін віддають
Ісусові Христові.

Ой засіяла звізда на небі,
Прийшли Ангели до Діви Марії,
Співають їй пісні,
Господній Невісті,
І радість приносять.

Марія ЧОРНОБАЙ
(студентка 3 курсу)

Неслухняний їжачок

Білим пухом засипав сніг сонну і стомлену осіннім плачем землю. Обійняв її тендітну і поцілував своїми холодними губами, аби вона заблукала в солодких снах до весни. Що їй сниться? Може, чарівний гомін заморського співу в царстві Птаства? Може, неповторний аромат першого проліска? А може, їй сниться ліс та його Зимове Королівство? Там, де кришталева тиша навкруги й немає жодного сліду на білому килимочку, лише десь під кущем, загорнувшись у свою пухнасту шубку, зайчик мріє про сніговика: «Який в нього смачний носик!» І ні душі навкруги, тільки поскрипує веселий морозець у стовбурах ялинок. Скрип-скрип...

Мені також снився ліс. І неслухняний їжачок. І дідусь. Я часто згадую своє дитинство, яке промайнуло жар-птицею на хуторі біля лісу. Ми з братом обожнювали той ліс і майже кожного дня бігали по гриби чи по ягоди. А понад усе ми чекали на зиму, пору див та морозів. Темними зимовими вечорами, коли всі хати на хуторі тяжко видихали сірий дим, ми збирались за вечерею і слухали дідуся. Він завжди любив розказувати щось цікаве про Запорізьку Січ, Марусю Чурай або про сліпців-кобзарів, але то за вечерею. Коли ж ми, втомлені та щасливі, вкравши в тата нашого рудого кота, лізли на піч – просили дідуся розказати казочку про неслухняного їжачка, і він залюбки розповідав нам. Пригоди в нашого їжачка були різні: і як він матусю не слухав і отримував прочухана, і як він від вовка втікав. Але найбільш нам припали до душі новорічні пригоди нашого героя. Дід казав, що в нашого їжачка був справжній друг – Біляк, зайчик, з яким вони проводили разом всі літні вечори, і що від нього їжачок почув уперше за все життя, про новорічну ялинку та Діда Мороза. І, звичайно ж, про подарунки. Його й охопив сум. Ну як так, він і чути не чув ні про який сніг, ні про морози, ні тим паче про Діда Мороза з подарунками. Він же зимує! Впаде у сплячку й проспить до весни. На що Біляк лише зареготав, сказавши, що тільки старий дядько Ведмідь спить під час новорічних свят та наш їжак. Балакучий зайчик так зачарував їжачка своїми оповіданнями про Новий рік, що наш герой твердо вирішив прокинутись посеред зими й втекти з Біляком на новорічний карнавал. Тут ми з братом захвилювалися і почали питати дідуся: «А як же вовк? Він з'їсть неслухняних звіряток?» На що наш дідусь посміхнувся й промовив, що не все так просто, бо сміливі завжди мають щастя. Він продовжив розповідати, як їжачок готувався до своєї першої зустрічі з Дідом Морозом в Зимовому Королівстві, як збирав харчі й ховав їх у дуплі старого дуба, і як все ж таки втік.

Біляк казав, що все одно подарунків йому не отримати, бо на це заслуговують лише слухняні звірятка, а він же неслухняний, бо втік! Та наш їжачок був настільки зачарований красою зимового лісу, що навіть не чув зайчика. Всі дерева сяяли яскравим світлом, сніг переливався, ніби кришталь. Не бринів жоден струмочок, не тьохкали пташечки, не шелестіли дерева листям. Все було крижане, величне та тихе. Неслухняний їжачок здійснив свою мрію і побачив Зимове Королівство і Діда Мороза, й новорічну ялинку... І мій братик заснув... А я все питав діда про їжачка: «Чи не було йому страшно тікати? Чи не було йому холодно? Чи не сумував їжачок, бо не отримав подарунків, він же неслухняний?» На що мені дідусь відповів, що найщедріший подарунок – це здійснення мрії. «Він здійснив свою мрію, навіщо ж йому сумувати?» І справді... навіщо сумувати?

Микола КОРСЮК

Білик

Рано вранці, ще й не світ,
Пробудився Білик-кіт,
Здивувався Білик-кіт,
Чом на вікнах білий цвіт?
Та й подумав Білик-кіт, –
То мороз його припік,
Що не може довго спати,
Казочку на вус мотати.
Коли глянь – а там сніжок
Сіється на кожен крок,
Час вдягнути кожушок,
Промести одну з стежок
І відбути свій довжок,
Бо той сніг, де лишень міг,
Натрусився аж до ніг...
Тож узяв аж дві мітли,
Щоб сніжок той промести
І в обід зумів пройти
До Мурочки, до куми,
І поскаржитись: не міг
Прийти вранці через сніг,
Бо дорогу, що не крок,
Геть замів отой сніжок
І він вже з самого ранку
Стежку промітав до ґанку,
Тож зробив, що тільки міг,
Щоб одкинути той сніг
І прийти до неї зміг
На смачний її пиріг.

Телеграма

Тук-тук вранці з інтересу
Походив по інтернету
І повідав сумну вість,
Що зима прийде у ліс
Люта, буйна і лиха,
На морози прещедра.
Отож зразу Тук-тук-тук
Телеграму стук-стук-стук:
«Очікуйтеся снігів
і готуйте всі кормів,
аби зиму ззимувати
і весну радо вітати».

* * *

Ішов сніжок
Покрай стежок
І натрапив на лужок, –
Вітер віє і гуляє,
Сніжком стежки затуляє, –
Беріжок вже без стежок,
Бо засніжив їх сніжок, –
Як йому без доріжок?
То й подався до весни,
Аби стежку віднайти,
Але мусив наш сніжок
Ізкинути кожушок,
Хоч йому без кожушка
Зима зимна і важка,
І важка і зимна
Зима зимна преважка!

Людмила ДОРОШ

Сніжинки

На рукав мені впала пухнаста сніжинка,
Коли глядь – замість неї блискуча краплинка.
Іншу я на долоню спіймала – дарма!..
Знов вода замість неї, сніжинки – нема.

Розказала я друзям своїм про невдачу,
Та не вірять вони, сумніваються, бачу.
І ми разом почали сніжинки ловити,
Та вони розтавали. Як це диво спинити?

Чудасія якась! Поможіть нам, малята,
Зрозуміти, чому тане сніг,
Коли пада на щічки та на рученята.

Володимир КЛЕНЦ

Абетка небилиць
про риб, тварин і птиць

Л л

Лис курей із ферми віз
І заїхав кіньми в хмиз.
Третій день у лісі лис
Витягає з хмизу віз
І бурчить:
– Це ж треба: хмиз
Зупинив великий віз.

О о

Одуд дудочку зробив
І щосили задудів.
У танок пішли дуби,
Сосни, ягоди, гриби.
Дуже довго танцювали,
Потім одуду сказали:
– Задуди в дуду спочатку –
В танець хоче й козенятко.

М м

Мишка моркву стерегла
На околиці села,
Та сюди прибігла кішка
І втекла у нірку мишка.
Кішка моркву всю забрала
І зайцям подарувала.
Кажуть радісно вухаті:
– Повно моркви в нашій хаті!

П п

Півень з'їв каструлю сиру,
Потім випив глек кефіру
І співає:
– Кукуріку!
Дайте грушу ту велику!
Обізвався з даху кіт:
– Може луснути живіт.
Досить, півню, їсти й пити –
Краще йди мишей ловити!

Н н

Носоріг біля озерця
Розмальовував відерце,
Потім взяв його на ріг –
За водичкою побіг.
З мулу вилізла акула,
Хап відерце – й дременула.
Гірко плаче носоріг:
– Я відерце не вберіг!

Р р

Рак з маленьким раченятком
В лузі стрілися з телятком.
Кукурікнуло телятко –
Налякалось раченятко
І стрибнуло у рівчак,
Де гуляв старий гусак.
Втік гусак – ґелґоче в хаті:
– Там... розбійники вусаті!

Славетні українці

Амвросій Бучма

14 березня – особливий день. Цього дня народився той, хто по-новому відкрив мистецтво і надзвичайно багато зробив для українського інтересу. Той, чиє ім'я означає «безсмертний». Він народився у Львові, але славу приніс Харкову і Києву. Це Амвросій Бучма.

Народився він 1891 у Львові в родині залізничника і пралі. Був останнім з дев'яти дітей бідної родини, де живими залишився лише він і старша сестра Ольга. Батько Максиміліан Петрович, людина крутої вдачі, покладав на сина великі надії, намагався вивчити його як слід, віддав до української гімназії.

Наука давалася йому надзвичайно легко і уже в гімназії почали проявлятися його акторські таланти – Бучма створював карикатурні образи учителів, за які його виключили з гімназії. Склавши згодом усі іспити екстерном, він почав працювати – був муляром, грав у оркестрах, брав участь в аматорських виставах.

Завдяки сестрі у 1905 р. він став хористом і танцюристом Львівського театру товариства «Руська бесіда» – одного з найвідоміших у Галичині і єдиного в усій Західній Україні, де ставились спектаклі українською мовою. Тут він здружився на все життя з Лесем Курбасом, актором та режисером.

Однак почалася Перша світова війна, під час якої актор пережив безліч подій – поранення, захворювання холерою, смерть двоюрідного брата. Одного разу через те, що А. Бучма вдарив офіцера, його кинули до каземату та мали розстріляти. Проте, на допитах він так правдоподібно вдавав із себе недоумкуватого, що медична експертиза не змогла виявити симуляцію.

Після втечі з Середньої Азії він потрапив до України, де був прийнятий до Театру М. Садовського та одночасно здобував освіту в Київському музично-драматичному інституті ім. М. Лисенка. У 1919 р. організував «Новий львівський театр» у Дрогобичі, що мандрував Наддніпрянщиною. 20 січня 1920 р. найого базі, спільно з Гнатом Юрою та Семеном Семдором, було утворено театр ім. І. Франка (нині Національний академічний драматичний театр імені Івана Франка, з 1926 року працює в Києві). Тоді це був приватний театр на колесах, що показував спектаклі на цукроварнях Черкащини й Поділля. Радянська влада помітила мандрівний колектив – вона зробила театр державним і перевела до тодішньої столиці України – Харкова.

У грудні 1922-го вступає до створеного Курбасом Мистецького об'єднання «Березіль» у Києві. Тут він у 1922-1926 рр. та 1930-1935 рр. зіграв свої знамениті ролі.

Тоді ж починає зніматися у фільмах. Цікаво, що працював без дублерів. Так, на зйомках фільму Г«Нічний візник» А. Бучма грав роль старого одеського візника. У сцені, де фаетон падав зі сходів, актор сам вискакував із візка на ходу. Далі були стрибки із другого поверху у відкрите авто, яке їхало знизу, та стійка на руках на балконі 12-го поверху. У 1926-30-х продовжував працювати як актор і режиссер. На Одеській кінофабриці зіграв першу роль – Тараса Шевченка в однойменному фільмі 1926 року. Він багато знімається в німому кіно – Микола («Микола Джеря»), німецький солдат («Арсенал»), Сашко-музикант («Напередодні») та ін.

Із 1935 р. до самої смерті А. Бучма працює у театрі ім. І. Франка.

У повоєнний період А. Бучма займався режисурою в театрі й кіно. Консультував фільми.

Викладав у Київському інституті театрального мистецтва ім. І.Карпенка-Карого. В той період мріяв зіграти у шекспірівських постановках. Однак нічого не виходить. Партійне керівництво ставить хрест на його мріях.

Амвросій Максиміліанович Бучма помер 6 січня 1957 р. внаслідок довготривалої хвороби . Актор похований на Байковому кладовищі.

Всеволод НЕСТАЙКО

ПРИГОДИ БЛИЗНЯТ-КОЗЕНЯТ

(Продовження з попереднього числа)

– Вйо-о! – не своїм голосом скрикнув Бош Бермак і так уперіщив дрином дядечка Коня, що той аж підскочив на бігу.

Ех, і зрадів же Бош Бермак!

– Та ти знаєш, Бом дорогий, як ти мене виручив! – заволав він радісно. – Ті бісові козенята, з яких ти мав робити печеню, якраз утекли сьогодні вночі із стайні. І я оце мчав їх шукати. Бо боявся, що королева зіб'є мене на кислицю, як дізнається, що немає з чого робити оту печеню. А Відівас-Пампас нахвалявся перетворити мене на жменьку попелу. Але раз сьогодні печені не буде, то в мене є час, і я тих козенят спокійнісінько вловлю. Нікуди ж вони з Пуршамії не втечуть.

– Еге ж, еге ж! – заспокоїв його Бом Штекс. – У тебе є багацько часу. Я умовив королеву зробити собі «розгрузочний» день, а то й два. Тоді, кажу, Ваше Височество, ви ще з більшим смаком і насолодою з'їсте, кажу, печеню з козенят. А сам, думаю, під'їду якось сьогодні до Відівіс-Пампаса. Він чаклун, може, кудись майне й дістане рецепта, як готувати оту печеню. Ну, от ми й приїхали. Спасибі тобі, Боше.

– Ну, раз так, – сказав Бош Бермак, спиняючи коней біля пекарні. – Я тобі допоможу. Тісто замісити, піч розтопити або що. А ти мені потім отих козенят допоможеш знайти.

– Давай, – погодився Бом Штекс. – Все одно ж доведеться з них печеню робити. Отже, то наша спільна справа.

А в цей час близнята-козенята, і гадки не маючи про небезпеку, спали собі у печі солодким сном. І снилися їм іменини у тьоті Наді. І пиріг з яблуками. І пончики. І коржі з маком. І морозиво з варенням… І вони солодко прицмокували уві сні губами. Хоча іменини у тьоті Наді були «дорослі», дітей там не було, і тато з мамою брали Вітю й Вову лише тому, що ні з ким їх було залишити вдома, близнята дуже любили ті іменини. По-перше, тому, що тьотя Надя дуже смачно готувала, все у неї було смачнюще, починаючи від салату олів'є, від холодцю, від заливної риби і кінчаючи вищезгаданими пончиками та власноручно закрученим у електромороженицi «Киянка» морозивом. А по-друге, не знаю, як ви, а Вітя й Вова страшенно любили сидіти і слухати, як балакають, жартують і регочуться дорослі. І хоча вони багато чого не розуміли, але аж роти роззявляли, слухаючи. Їм то було страшенно цікаво.

Ні, що там не кажіть, а іменини у тьоті Наді – то справжнє-справжнісіньке свято, сповнене радості, щастя і апетиту. І хай би вся ця історія відбулася вже після іменин тьоті Наді, не так було б прикро і боляче. Але що вдієш. Не завжди у житті все робиться так, як хочеться. І от Вітя й Вова сплять і бачать уві сні іменини, і сидять уві сні за прекрасним святковим столом, і наминають смачнющі пончики та коржі з маком, і слухають шалено цікаві розмови і жарти дорослих… А в цей час у пекарню вже зайшли Бош Бермак і Бом Штекс і так грюкнули дверима, що аж шибки задзвеніли.

Ой, як це страшно після такого прекрасного радісного сну прокинутися раптом у темній брудній печі і відчути, що ви не хлопчики, а козенята і що над вами нависла небезпека бути засмаженими на обід якійсь жорстокій дурній королеві.

Ой-йой-йой, як це неприємно!

Вітя й Вова прокинулись і закліпали очима, ще не розуміючи, де вони і що з ними, ще відчуваючи на губах смак пончиків, які їм тільки що снилися.

Та враз вони почули:

– Ну, то я перш за все затоплю піч!

І близнята-козенята впізнали голос Бош Бермака і вмить все згадали, і вмить зрозуміли, яка небезпека нависла над ними. Вони притулились одне до одного і завмерли.

Бош Бермак підійшов до печі і перед тим, як покласти дрова, сунув у її темне черево руку, перевіряючи, чи не стоїть там якийсь казан або каструля.

Близнята-козенята заплющили очі. От зараз…

Рука Бош Бермака торкнулася спершу Вовиної голови, потім Вітиної. І враз одсмикнулася.

– Вва-ай! – заверещав з переляку Бош Бермак, бо ж не видно йому було у темній печі, хто там і що. Та як кинеться од печі, та як перечепиться об коцюбу, та як беркицьнеться догори дригом, та як затопить Бом Штексу ногою у самісіньку носяру. А Бом Штекс – шургиць! – у

вікно, та перекидом надвір, та згори прямісінько на спину тітоньці Кобилі. А тітонька Кобила я-ак хвицне – Бом Штекс мало не під хмари та – ляп! – на землю. А Бош Бермак і собі сторчака через вікно надвір, – щоб самому не лишатися у пекарні. Жорстокі завжди боягузи.

Прочумались надворі Бом Штекс і Бош Бермак, стали рачки один проти одного, дивляться, як барани.

– Бо… Бо… Бо… Бо… Бо-ш! – пробекав Бом Штекс. – Що… що таке?

– Та… та… та… – забелькотів Бош Бермак. – Та… там… у печі… щось здоровеннецьке і рогате. Якісь два скажених бики, чи що! Трохи руку мені не з'їли.

– Тю! Та ти що! А навіть як і бики. Ти ж різник. Що тобі бики! Ти ж усяку худобу ріжеш.

– Ага! А як там темно…

– Ану тебе! Ох-х! Трохи шию не поламав через тебе! Ох-х! Все болить! Ох-х! – простогнав Бом Штекс. – Ходімо подивимось, що там таке, та виженемо їх з печі. Ніколи мені. Не встигну спекти торта – королева мене з'їсть. Ходімо.

– Тільки ти перший, – швидко промовив Бош Бермак. – Бо… бо в мене… нога болить.

Бом Штекс і Бош Бермак підвелись і, крекчучи, подибуляли в пекарню.

А в цей час у печі близнята-козенята гарячково думали, як їм знайти вихід із, здавалось, безвихідного становища.

– Вітько, – прошепотів Вова, – а ти пам'ятаєш те заклинання, за допомогою якого чаклун зробив із нас козенят?

– Пам'ятаю, – прошепотів Вітя.

– То, може, за допомогою його можна обернутися назад на хлопчиків?.. Все-таки з хлопчиків, може, печені не робитимуть.

– Давай спробуємо.

– Давай. Тільки одночасно, бо…

– Ясно. Звичайно, кому це треба, щоб хтось із нас обернувся перший.

І близнята-козенята одночасно прошепотіли заклинання.

Вітя прошепотів:

– Вова-Відівова-Відівіс-Пампова, Відівіс-Відівас-Відівіс-Пампас!

А Вова прошепотів:

– Вітя-Відівітя-Відівіс-Пампітя, Відівіс-Відівас-Відівіс-Пампас!

І завмерли в чеканні. Але на хлопчиків вони не обернулися.

Зате враз почувся свистючий голос придворного чаклуна:

– Хто мене кликав?

І у вікні пекарні зненацька з'явилася голова Відівіс-Пампаса.

Це сталося якраз у ту мить, коли в пекарню крізь двері зайшли Бош Бермак і Бом Штекс. Побачивши у вікні придворного чаклуна, вони так розгубилися, що застигли з роззявленими ротами.

– Хто мене кликав, питаю, – повторив Відівіс-Пампас і суворо глянув на придворного кухаря та придворного різника. – Це ви? Що вам треба?

Оскільки Вітя й Вова шепотіли заклинання одночасно, Відівіс-Пампас не міг нічого розібрати й не міг второпати, хто то говорив. І він подумав, що заклинання промовили Бош Бермак та Бом Штекс.

– Ой, Ваше Високочародійське Чаклунство! Та що ви! – злякано скрикнув Бош Бермак. «Це ж як Відівіс-Пампас дізнається, що козенята втекли, – з жахом подумав він, – і зробить із мене зараз жменьку попелу. Він такий! І раз він тут, то оте рогате чудовисько у печі – то просто його штучки-дрючки. Він ще не таке може. Треба його якось спровадити звідси, поки він не дізнався про козенят».

– Хіба б я насмілився турбувати Ваше Високочародійське Чаклунство! – улесливо промовив королівський різник. – Нізащо в світі! Мабуть, то придворний кухар?! Він якраз збирався звертатися до вас із проханням… Ну говори ж, Бом Штексе, не соромся. Про отой рецепт козенячої печені… Ну!..

– Ах, так! – стрепенувся Бом Штекс. – Я справді думав звернутися до вас із проханням. Тільки ви, Ваше Чаклунство, можете допомогти мені в моїй скруті. Стражник Кабанюра попалив усі куховарські книжки, і я не знаю, як готувати печеню з козенят. Я дуже прошу вас дістати рецепт. Я спеціально умовив нашу вельмишановну королеву поміняти на сьогодні меню.

(Далі буде)

Дмитро ПАВЛИЧКО

Золоторогий олень

Поема

(Продовження з попереднього числа)

Скільки я разів ламав
Ці прокляті роги
Об дубові стовбури,
Кам'яні пороги!

Та звіряча в них була
До життя жадоба –
Виростали знов мені,
Як зірки, із лоба.

Лізло вперто з голови
Золото червоне.
Сяяло воно ясніш
Царської корони.

Справді, видно нас було
І вночі здалека.
Чатувала скрізь на нас
Люта небезпека.

І чим більше я жадав
Загубити роги,
Тим пишніш вони росли,
Мов гілля розлоге.

Мав я з ними кожен раз
Тяжчу все мороку.
Перші виросли за рік,
Другі – за півроку.

Зиму ось оці росли,
А як їх я скину,
То боюся, що нові
Виростуть за днину!

Я давно вже зрозумів,
Що мені не вдасться
Обдурить свою біду,
Збутися нещастя.

Більш не буду їх ламать –
Це не допоможе,
Лиш болітиме чоло
Так, що не дай боже.

Знаєш ти моє життя,
Гарне й безталанне.
Як боїшся, то іди...
Будь здорова, лане!..

3

Сарна зникнула в кущах,
Не було неначе.
І малий вівчар уздрів,
Що той олень плаче.

– Оленю, – сказав пастух
Вийшовши зі схову, –
Не лякайсь мене... Я чув
Вашу всю розмову.

Хай твоя сарничка йде
У ліси й потоки.
Хай те серце не стражда,
Кротке і жорстоке.

Ти ж ходи на пастівник,
На сінце зелене.
Доглядатимеш ягнят,
Житимеш у мене...

Втішився Золоторіг
Мовою хлопчини.
Біля друга і в біді
Серце відпочине.

Не боліла так тепер
З милою розлука,
Що поранила його,
Мов стріла із лука...

Грудку глею взяв пастух
І для остороги
Пообмазував навкруг
Блискаючі роги.

Краще хай не притяга
Золото нікчемне
Злого зору, що блука
В дебрях потаємне.

Наміри лихі не сплять,
По безлюдді ходять.
Де ніхто не сіяв їх,
Там вони і родять...

І пішли вони оба
Доганять отару.
Став пастушити рогань
З хлопчиком на пару.

Хлопець присилив йому
Дзвоничок до шиї,
Куплений колись давно
Аж у Коломиї.

Відступили барани –
Поводирство строге.
І навчились поважать
Оленячі роги.

Добре знав Золоторіг
Всі груні* і скали,
І ні разу вівці з ним
В лісі не зблукали.

Він виводив рано їх
На росисті трави,
Ополудні вів у тінь,
В листя кучеряве.

Вечорами, як Василь
Грав у сопілчину,
Олень слухав і жував
Білу конюшину.

А не раз вони всю ніч
Розмовляли стиха,
Наслухаючи, як бір
В сні глибоко диха.

Все Василько розповів
Про свої скорботи
І про наміри тверді
Короля зброти.

Олень про свою біду
Вів невтішну повість:
Хто за золотом біжить,
Той загубить совість!

Дивувалися вони,
Що всі людські вдачі,
Біди, звичаї, думки
Схожі на звірячі...

** Г р у н ь – верхогір'я між двома потоками (діал.).*

(Далі буде)

Вивчаємо англійську

1. Прочитай слова, переклади на українську та поєднай з малюночками. Розфарбуй за бажанням.

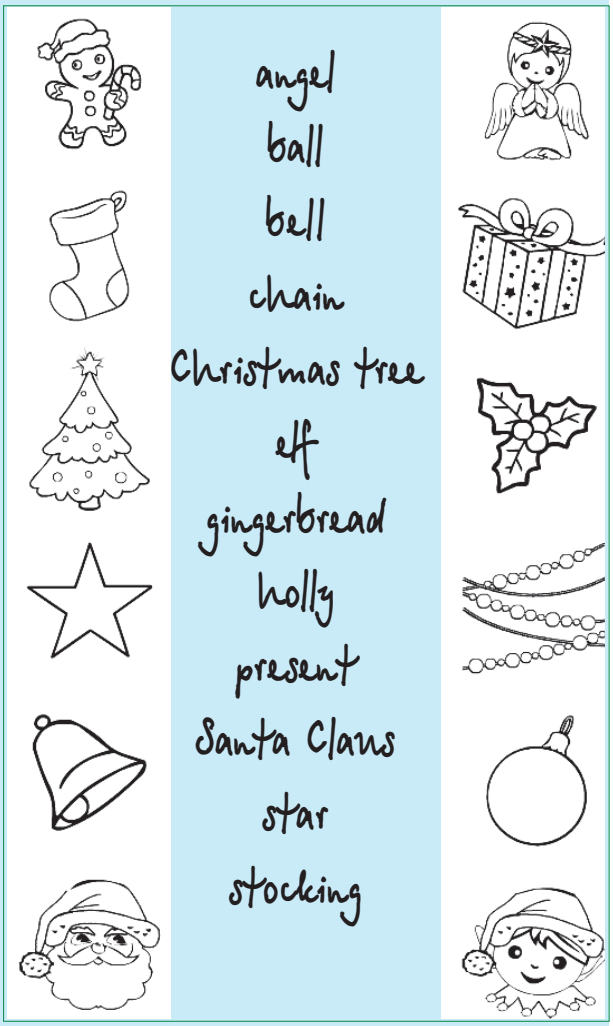

2. У Санта Клауса є 9 оленів. Ти можеш правильно прочитати їхні імена?

Dasher, Dancer, Prancer,
Vixen, Comet, Cupid,
Donner, Blitzen, Rudolph.

Тепер знайди ці імена серед літер. Випиши їх імена за абеткою.

E	J	R	G	M	S	Z	K	B	W
D	C	U	P	I	D	Z	E	L	R
O	D	I	E	E	K	K	X	I	U
N	A	V	L	Q	W	E	Y	T	D
N	N	I	C	O	M	E	T	Z	O
E	C	X	S	I	A	A	S	E	L
R	E	E	O	X	W	R	O	N	P
P	R	N	D	A	S	H	E	R	H
Y	J	P	R	A	N	C	E	R	Z

Скористайся абеткою в разі необхідності. Яке ім'я тобі подобається найбільше?

1.....
2 .....
3 .....
4 .....
5 .....
6 .....
7 .....
8 .....
9 .....

3. Ти вже написав листа Діду Миколаю? А чи не хочеш зробити це англійською, написавши листа Санта Клаусу? Вкажи своє ім'я, вік, місто та країну, в якій ти живеш, як ти поводився цього року, яка найчудовіша подія сталася цього року у твоєму житті, чого ти бажаєш на Рідзво. Тобі прийде на допомогу поданий зразок. Щасливих тобі зимових свят!

Підготувала Ірина Савіна

Dear Santa,

My name is _____.

I am ____ years old and live in _____.

I thought you should know that I have been extra:

☐ Nice ☐ Naughty

My favorite thing that happened this year was:

_____

_____.

For Christmas I would like:

_____

_____

Thank you,

Людмила ДОРОШ

Як звірята Миколая рятували

У Темному лісі – тиша. Зима-чародійка взяла в свої обійми і заколихала не тільки ліс, а й усіх його мешканців. На білому пухкому покривалі – ні сліду. Навіть зайчик Боягуз, який ні хвилини не сидів на місці, заснув і снив собі грядку солодкої хрумкої моркви.

Лиш метушлива Сорока-Білобока не спить – облітає ліс та околиці, пильнує спокій та порядок. Не минала й місцевості, де жила Баба Яга, бо знала, що від неї можна чекати будь-якої підлості. І не помилилась.

Цього ранку, пролітаючи над хатиною Баби Яги, вона почула, як та ділилася своїми чорними планами зі своїм чорним котом. Притулила Сорока-Білобока голівку до димаря та й почула, що Баба Яга замислила здихатися Діда Миколая. Та як саме – не вдалося їй почути, бо, ковтнувши чимало чорного диму, Сорока-Білобока не витримала й голосно чхнула.

– Хто це там шпигує за мною? – насторожилась Баба Яга.

Злякавшись, Сорока-Білобока полетіла геть. «Що робити, як запобігти небезпеці?» – міркувала вона по дорозі. Долетівши до Темного лісу, вона голосно закричала:

– Кар-раул! Тр-ривога! Р-рятуймо Діда Миколая! Кар-раул!

Мудра Сова, яка солодко спала на верхівці столітнього дуба, знехотя відкрила одне око, тяжко зітхнула, та що робити? Вже більше ста років вона слідкує за порядком, а тут – така халепа!

– Угу-Угу! Всім мешканцям Темного лісу! Вселісова нарада! Спішіть негайно, спішіть усі! Угу! Угу! – почала вона скликати лісове братство.

І незабаром лісова галявина зашуміла. Прибігла, замітаючи хвостиком сліди, лисичка Руданя, за нею прискакала вся заяча родина. Ось і старенький вовк Сіромаха пришкандибав, спираючись на ціпок. А ось і білочка Гризунка (так прозвали її, бо дуже полюбляла гризти ліщину та сушені гриби) примостилася на гілці, сором'язливо прикриваючись хвостиком. Тільки сім'я Косолапенків не прийшла – бо ж ведмеді на зиму впадають у сплячку і прокидаються аж навесні.

Тож коли вся лісова громада зібралась, Сорока-Білобока повідомила, що Діду Миколаю загрожує лихо, але що саме – не відомо.

– Баба Яга може замести стежку! Дуже боюся, щоб Дід Миколай не впав у глибоку прірву. Як же вибереться він, старенький, звідти? – схлипнула м'якосердна білочка.

– А мої зайченята так чекають Діда Миколая! - похнюпилася мати-зайчиха. – А найменша, Крихітка, навіть ніколи не бачила його, адже народилася лише цієї весни!

Мудра Сова поправила величезні окуляри і поважно обвела всіх поглядом:

– Годі нарікати! Краще подумаємо, що будемо робити. Бо ж не тільки наші звірята чекають його, а й усі люди, як дорослі, так і малі.

Довго радилися лісові мешканці, як зарадити горю. І врешті-решт дійшли до спільної думки: треба послати Ворона, двоюрідного брата Мудрої Сови, в пошуки Діда Миколая, бо ж літає він швидко, меткий і сміливий, а головне – знає всі найпотаємніші закутки і орієнтується в будь-яких ситуаціях. Він і попередить Миколая про небезпеку

Так і вчинили. Швидко знайшлася і торбина, і декілька зернят, щоб втамувати голод в дорозі. А Сорока-Білобока принесла теплий шарф, щоб Ворон не застудився.

Та не встиг Ворон... Далеко-предалеко від Темного лісу з Дідом Миколаєм вже трапилося нещастя.

З великим важким мішком на плечах, весело наспівуючи пісеньку у довгі сиві вуса, Дід Миколай ішов засніженою гірською стежкою. Ось він дійшов до глибокої прірви. А на дні тієї прірви, в кривій дерев'яній хатинці на курячих лапках, жила зла Баба Яга – лютий ворог Діда Миколая. Вона аж синіла і ледь не лускала від злості, коли чула веселий сміх. І саме через це вона й ненавиділа Діда Миколая – бо він всім приносив радість та подарунки, заохочував до хороводів, танців. І тоді Яга не знаходила собі місця в своїх кривій хатині на курячих лапках.

Довго ламала вона собі голову: як би то здихатися Діда, та нічого не могла придумати. Тоді сіла вона на кострубату мітлу й полетіла до своєї прабаби, яка, скільки себе пам'ятала, займалася ворожбою та чарами.

– Не журися, онуко, зараджу я твоєму горю! – прошепелявила прабаба Кістяна Нога. – Готуй казан! – наказала вона.

І ось вже полум'я облизує засмальцьований казан. Кістяна Нога вкинула в казан: змїїний зуб, три корінці чар-зілля, шість волосин Баби Яги і сім сльозинок метелика. А коли ця суміш почала булькотіти, додала туди три сніжинки – перші сніжинки, які послав Дід Миколай цього року на радість всім. Взявшись за руки, Кістяна Нога разом з Бабою Ягою вимовили страшне закляття. В ту ж хвилину добрий Дід Миколай перетворився в крижану брилу.

А наш Ворон тим часом вже облетів всі краї, оглянув усі закутки, та ніде не знайшов Діда Миколая. Лиш біля прірви не пролітав. Тож полетів туди. Коли дивиться – велика крижана брила заступає небо, а під нею – великий червоний мішок. Розв'язав він його, а там – подарунків безліч.

«Це ж мішок Діда Миколая, а де ж він? – міркує Ворон. – Щось тут неладне!»

Коли це бачить – крива хатинка на курячих лапках весело витанцьовує на дні прірви. Підлетів він до хатини та й примостився біля вікна. Обережно заглянув у вікно і побачив Бабу Ягу з Кістяною Ногою.

«Що це вони радіють так?» – подумав Ворон та й підставив вухо до щілини в дверях. Довго сидів він під дверима, аж замлів, та нічого, крім дурниць, не почув. Вже хотів летіти геть, коли чує, як Кістяна Нога наказує своїй онуці:

– Лиш той зможе зняти закляття з Діда Миколая, хто покропить його Чарівною водою, коли перші промені сонця торкнуться брили! – та й дала Бабі Язі маленьку пляшечку. –Та будь обережна, бо від цієї води все добре оживає, а зле – гине. Якщо хтось дізнається про це і покропить нас цією водою – кінець нам!

«Як же прокрастися всередину?» – міркує Ворон. «Мабуть, покличу друзів, разом ми щось придумаємо!» – та й полетів за підмогою.

Ось вже всі звірята зібралися біля хатини Баби Яги та й чекають слушної хвилини.

Коли згасла остання свічка, маленьке вертке мишенятко прогризло дірку у стіні і прокралося у хатину. У потемках відкрило двері. У хату стрибнув зайчик. З підлоги – на стілець, зі стільця – на стіл, зі столу – прямо на поличку, де стояла пляшечка з Чарівною водою. Та й покликав лисичку, щоб допомогла зняти пляшечку. Прибігла лисичка, підставила свій довгий пухнастий хвостик і обережно подала вниз пляшечку. Узяв її Ворон та й покропив Чарівною водою і Бабу Ягу, і Костяну Ногу. Вмить лиш мокре місце залишилося від них. А вранці, коли перші промені сонця торкнулися крижаної брили, покропив і її.

– Ох-ох-ох, а чого це я так довго спав? - запитав, солодко потягуючись, Дід Миколай.

Дізнавшись про всю пригоду від звірят, щиро він подякував їм і пообіцяв, що завітає до них у гості. Та й попрямував далі, до малят, які з нетерпінням чекали його з подарунками.

Щасливі звірята швидко побігли до лісу і розказали про все своїм друзям. Всі разом вони почали готуватися до зустрічі з Дідом Миколаєм.

– Угу-Угу! Всім лісовим мешканцям! Дід Миколай запрошує всіх на бенкет на лісову галявину! Угу-Угу!

Для всіх знайшов подарунки Миколай. А для найменшої донечки зайців Крихітки приніс велику морквину, щоб вона росла міцною і здоровою. Крихітка, яка ніколи не бачила Діда Миколая, вилізла на пеньок та й питає:

– Діду, а чому в тебе такі довгі і білі вуса, немов заячі вуха? Невже і ти був зайчиком?

Ось так, із жартами та сміхом, лісові мешканці відсвяткували порятунок Миколая.

Казки народів світу

Грецька народна казка

Дівчина виходить заміж за Сонце

Давним-давно жили чоловік і жінка. У них не було дітей, і вони благали бога, щоб він послав їм дитя. Довго вони просили, і нарешті бог послав цьому подружжю дівчинку, але сказав, що коли дівчинці сповниться вісім років, вона помре.

– Чоловіче, – мовила дружина, – що ж нам робити?

– Люба моя, давай замкнемо її в скриню, покладемо туди їжу, посаг та й пустимо на море.

Так вони й зробили: кинули скриню в море, приказуючи:

– Прощай, наша доню, нехай сонце буде твоїм другом!

Зненацька здійнявся північний вітер, хвилі схопили скриню і понесли у відкрите море.

Пройшло багато днів, поки скриня прибилася до острова. Тут жило Сонце зі своїми сестрами. Сонце встало, щоб освітити весь світ, коли бачить – на березі скриня. Воно й каже сестрам:

– Подивіться, що там у скрині. Коли сукні – забирайте собі, коли ні, то все віддасте мені.

Сказавши так, Сонце пішло по світові.

Прийшли дівчата на берег, витягли скриню з води, відкрили її... Що ж вони побачили! Красиву дівчину! Вони перелякалися і заходились верещати. А потім питають:

– Скажи нам, ти людина?

– Людина, тільки мене замкнули в скриню і кинули в море, я так і не знаю, за що.

– Вилазь звідти, – умовляли дівчата, – ми тебе нагодуємо.

Вони допомогли дівчині вилізти із скрині і повели її в замок. Нагодували, а коли стемніло, сказали:

– Зараз ми тобі дещо порадимо, тільки ти не бійся.

– Кажіть, я не з лякливих.

– Тобі треба заховатися, бо скоро повернеться наш брат – Сонце. Він за день виголодався, то й тебе може з'їсти.

– Добре, – відповіла дівчина, – заховаюсь.

Невдовзі прийшло Сонце.

– Добрий вечір, сестри!

– Здоров був, брате!

– Дівчата, а що було у тій скрині?

– Ой, братику, спочатку повечеряй, а потім ми тобі все розкажемо.

Повечеряв брат і знову до сестер:

– А тепер кажіть!

– Братику, у скрині була дівчина! Ми її приведемо, тільки ти не їж її.

– Приведіть, я її не чіпатиму.

Привели сестри дівчину. Вона глянула на Сонце і враз закохалася. Вранці, ледве Сонце пішло по світові, дівчина гукнула старшу сестру Сонця і каже:

– Я хотіла б стати вашою сестрою, видайте мене заміж за Сонце.

– Я згодна, – зраділа старша сестра, – коли Сонце повернеться і захоче вмитися, я скажу, що ти допоможеш йому.

– Хай буде по-твоєму, – погодилася дівчина.

Увечері Сонце повернулося додому. Старша сестра каже:

– Брате, ця дівчина хоче злити тобі на руки.

– Добре, хай зливає, – відповіло Сонце.

Прийшла дівчина з глеком, стала зливати, а Сонце стоїть – не миється, тільки дивиться на неї. А потім і каже старшій сестрі:

– Сестро, мені дуже подобається ця дівчина, я хочу з нею одружитися.

– Брате, і вона сказала, що полюбила тебе! – вихопилося у старшої сестри.

– Сьогодні, – мовило Сонце, – я не піду світити. Вижену на небо хмари, а само посиджу вдома.

Цього ж дня дівчина й Сонце побралися. Їм зробили вінки з виноградної лози. Відгуляли бучне весілля. Зажили вони дружно. Однак скоро старша сестра стала ревнувати дівчину до Сонця й вирішила погубити її. Але Сонце розгадало злий намір і відтоді стало завжди брати дружину з собою світити світові.

Так вони живуть у щасті й мирі, а ми ще краще.

Відгадай

Що за гостя в нас така:
І зелена, і струнка,
Зірка сяє угорі,
На гіллячках – ліхтарі,
І ростуть на ній не шишки,
А цукерки і горішки.
(Ялинка)

Розсипає з неба сніг
Білим килимом до ніг.
Миколайчики приносить,
Новий рік у гості просить.
(Грудень)

Прийшла до нас бабуся
У білому кожусі.
Поля причепурила –
Пухнастим снігом вкрила.
Відгадайте, хто вона,
Ця бабуся чепурна? (Зима)

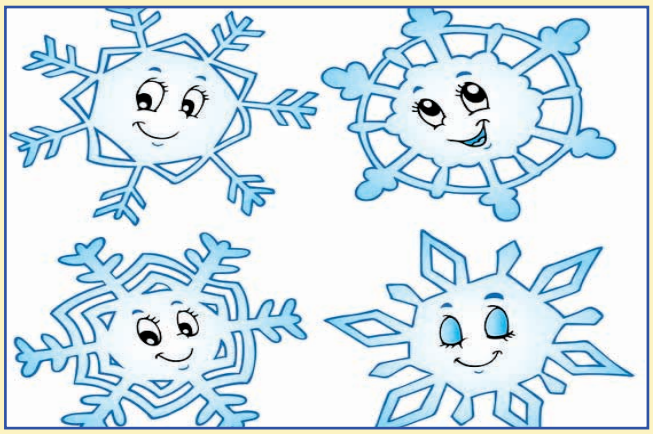

Вата з хмари полетіла,
Сріблом-золотом мигтіла –
На холодне впала,
Цілу зиму лежала,
А на тепле впала –
Крапелькою стала.
(Сніжинка)

Творимо своїми руками

Ялинка

Ялинка 1.

1. Вирізаємо багато маленьких сердечок бажаного кольору.

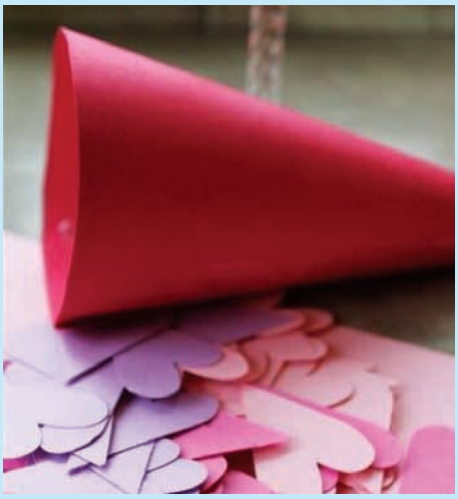

2. Готуємо конус, який буде основою ялинки.

3. Приклеюємо вирізані сердечка до заготовки конуса. Клеємо сердечка на конус знизу вгору.

Ялинка 2.

Просту пластилінову ялинку можна зробити за 10 хвилин. Процес виготовлення новорічної прикраси складається з декількох етапів:

1. Робимо з пластиліну рівну довгу ковбаску.

2. Починаємо згортати ковбаску по спіралі в конус. Рухаємося від вершечка до нижньої частини.

3. Коли ялинка буде готова, її верхівку можна буде вигнути догори, а «гілки» прикрасити пластиліновими кульками або використати для прикраси намистинки, сніжинки.

Джерело:goodhouse.com.ua

Понад Вифлиємом

Колядка

Музика Юрія ПАРАЩИНЦЯ

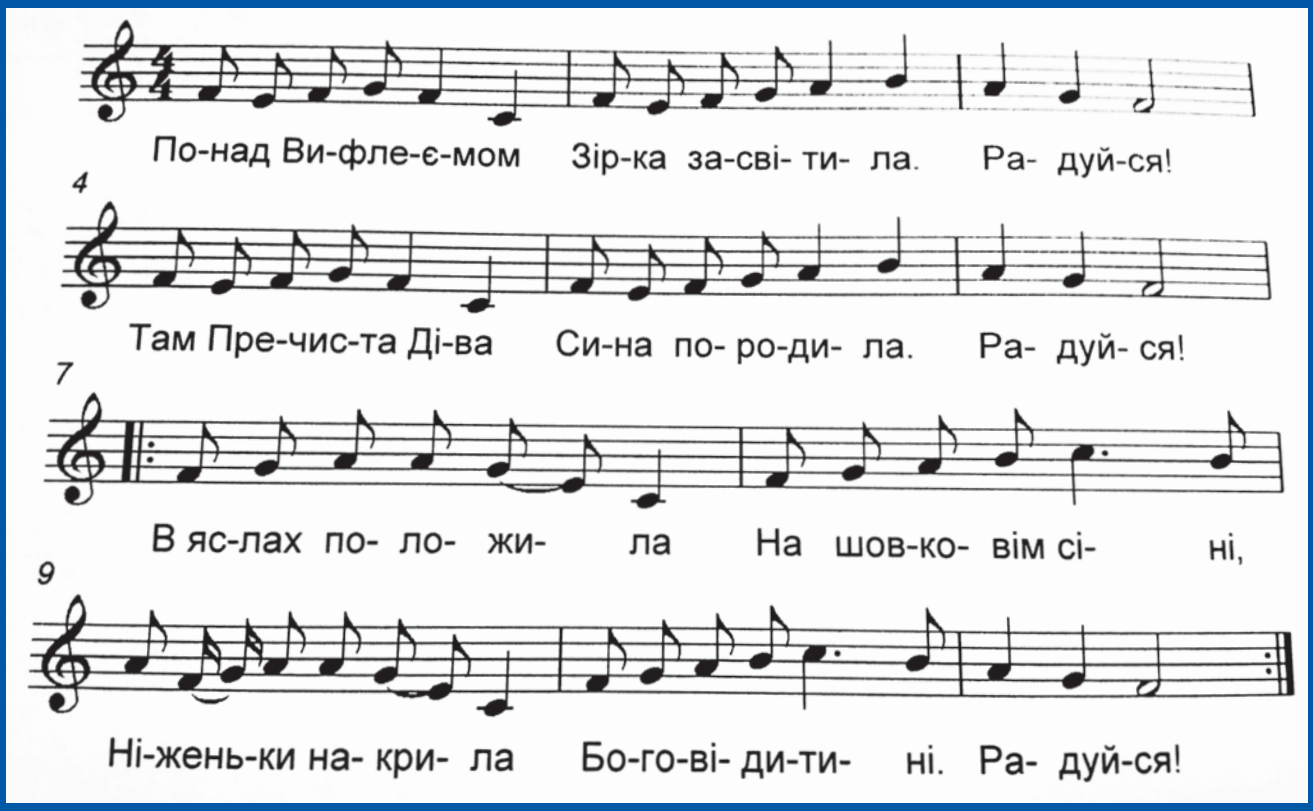

1. Понад Вифлиємом зірка засвітила. Радуйся!
Там Пречиста Діва Сина породила. Радуйся!
В яслах положила на шовковім сіні,
Ніженьки накрила Богові-дитині. Радуйся!

2. Над вертепом чути хор ангельських співів. Радуйся!
Біжать до Ісуса пастушки щасливі. Радуйся!
Радісно вітають Йосифа й Марію,
Тихо поглядають на дитя-лелію. Радуйся!

3. Три царі зі сходу йдуть Христа вітати. Радуйся!
Вносять до вертепу дари пребагаті. Радуйся!
Подарунки склали Христу-Господеві
І поклін віддали їх Володареві. Радуйся!

ДЕНЬ СВЯТОЇ ВАРВАРИ

(сторінка народознавства)

День святої Варвари – народне та християнське свято, що відмічається 17 грудня щорічно. У давні часи Варварин день практично вважався початком підготовки до зимових свят: Різдва, святок, Хрещення. Він входив до традиційної тріади українських зимових свят – «Варки, Савки та Миколи». Маються на увазі дні пам'яті святих Варвари (17 грудня), Сави (18 грудня) та Миколая (19 грудня), які утворили цілий ритуальний комплекс у слов'янській культурі. Великомучениця Варвара у східних слов'ян була однією з найбільш шанованих святих, а тому в її день прийнято було освячувати воду і служити панахиду за померлими. Їй молилися у смутку і журбі, просили про захист від раптової смерті без можливості причаститися та про позбавлення від болісних, важких хвороб, а також про пом'якшення батьківського гніву. Особливу молитву Варварі читали під час страшних гроз і блискавок.

Традиційно цей день здавна відносився до жіночих (бабиних) свят, бо святу Варвару називали покровителькою жінок. 17 грудня жінкам було обов'язковим піти до церкви і помолитися перед іконою великомучениці Варварі. Казали, що якщо в цей день попросити про своє жіноче щастя, то воно здійсниться. Ще за звичай просили святу про добробут і здоров'я усіх членів родини, про захист від несправедливості з боку чоловіка і свекрухи. Жінки безплідні зверталися до неї з проханням дати маля, а вагітні молодиці просили про допомогу при пологах. Ті, у кого вже були нащадки, замовляли ласкаву долю для них. Молодь влаштовувала забави із застіллям, веселими жартами і гаданням. Великомучениця ще вважалася заступницею воїнів, будівельників, шахтарів та інших представників небезпечних професій. То ж і вони звертали до неї свої думки і подяки, молитви і прохання.

За переказами, сама Варвара була однією з найкращих майстринь-рукодільниць у свій час і тому її вважають покровителькою ремесел. В її день було заборонено займатися будь-яким ремеслом, окрім рукоділля, – в'язати, вишивати, а в деяких місцевостях дозволялося і ткати. Казали, що у виріб, виконаний в цей день, вплітались божественні частинки. Майстрині вірили, що Варвара у цей день опікувалася початківцям, тому матері заходилися навчати дівчаток вишивати. Особливим цей день був для дівчат на виданні. Їм потрібно в день Варвари виставити на загальний огляд все те, що зроблено власними руками: рушники для майбутніх сватів, сорочки для майбутнього чоловіка та інше.

По господарству 17 грудня можна було тільки прибирати та готувати. Зате господині бралися до приготування солодощів до Різдва: карамелизировали горіхи в цукрі, варили в меду ягоди і фрукти, пекли пряники, робили льодяники. Чоловіки заходилися варили пиво за особливими рецептами. Але найцікавішим є маловідомий звичай приготування особливої, магічно «заговореної» їжі.

Жінки у Варварин день йшли за водою до ополонки традиційно і святково одягненими та зачесаними. Повертаючись назад, вони розмовляти з водою, просили різних благ та благополуччя для всієї родини. На цій «чарівній» воді потім варили особливі каші або кутю, узвар або компот, подекуди навіть пекли пироги з маком. І якщо кожен член сім'ї з'їсть хоча б шматочок такої їжі або вип'є ковточок напою, то здоров'я і удача неодмінно будуть з ним в наступному році. Звичайно, в сучасних умовах досить нелегко знайти ополонку. Та й розмовляти з водою ніби не ведеться. Думаю, було б добре для початку подякувати долі і святій Варварі зокрема за достаток, приготувати смачні страви без метушні та з добрими думками і побажаннями. І тоді і здоров'я і щастя вас не обминуть.

Підготувала Ольга Сенишин

Пишаємося нашими дітьми!

Анастасія та Ребека Амуреріцей, 1, відповідно 4 роки, с. Негостина

Анастасія Кучук, 2 роки, – наймолодша учасниця вокального гурту «Веселка», с. Караорман

Учні IV-го класу, с. Балківці

Тетяна Калинчук та Делія Гавриш, V-ий клас, с. Балківці